

GREGORY MARCOPOULOS

Για μια νέα

Ἀφηγηματική μορφή κινηματογράφου

“Όταν ο κινηματογράφος ήταν στην αρχή του, το καρρè είχε μεγάλες δυνατότητες. Άλλα με την είσαγωγή του ήχου, μέρος του καρρè μπήκε στην ύπηρεσία του. Αίσθητικά αντιμαχόμενα αλλά ένωμένα καλλιτεχνικά, ο ήχος και η εικόνα δέν κατόρθωσαν να φτάσουν την ποιητική ένότητα που είχαμε δραματιστή για τον κινηματογράφο. Η λέξη με την εικόνα συγκρούονταν, υποχρεώνοντας την εικόνα να γίνει πιο συμβατική και ο ήχος ανέστειλε μάλλον παρά συνέτεινε στην εξέλιξη τής κινηματογραφικῆς φόρμας.

Έλάχιστες σημαίνουσες φόρμες επιβλήθηκαν στον κινηματογράφο. Δέν μπορεί να επιτύχει κανείς τὴ φόρμα χρησιμοποιώντας φίλτρα, αλλάζοντας τὴν ένταση του χρώματος οὔτε με ειδικοὺς φακοὺς και έφφè κατασκευασμένα στο έργαστήριο, έξεζητημένα κοστούμια ἢ θεατρικά τεχνάσματα. Τὸ κινηματογραφικὸ καρρè που δημιουργεῖ τὸ κάθε πλάνο ἢ σύνθεμα παραμελήθηκε. Θεωρήθηκε απλῶς σαν μιὰ φωτογραφικὴ αναγκαιότητα.

Προτείνω μιὰ νέα άφηρηματικὴ φόρμα που θα εῖναι ἡ συγχώνευση τής κλασικῆς τεχνικῆς του μοντάζ δè ένα πιο άφηρημένο σύστημα. Αυτό τὸ σύστημα προϋποθέτει τὴ χρήση συντόμων κινηματογραφικῶν φράσεων που προκαλοῦν εἰκόνες - σκέψεις. Κάθε κινηματογραφικὴ φράση αποτελείται από όρισμένα έπιλεγμένα καρρè ανάλογα με τις άρμονικές ένότητες που υπάρχουν στη μουσικὴ σύνθεση. Οί κινηματογραφικές φράσεις θεμελιώνουν μιὰ άπώτερη σχέση που τις συνδέει μεταξύ τους. Στην κλασικὴ τεχνικὴ του μοντάζ υπάρχει μιὰ συνεχῆς αναφορά στο συνεχιζόμενο πλάνο. Σύμφωνα με τὸ δικό μου άφηρημένο σύστημα, αυτό που έπαναλαμβάνεται εῖναι ένα σύνολο διαφορετικῶν καρρέ, πλέγμα.

Τὸ κύριο πρόβλημα ποὺ ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσει ὁ δημιουργὸς μιᾶς ταινίας ποὺ θὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ἀφηρημένο σύστημα ποὺ προτείνω εἶναι πῶς νὰ ἐξαλείψῃ τὴν βιαιότητα μὲ τὴν ὁποία τὰ μονὰ καρρὲ προβάλλουν τὸ μάτι καὶ δημιουργοῦν σύγχυση στὸν θεατῆ.

Καὶ οἱ ὀπτικὲς καὶ οἱ ψυχολογικὲς ἐνοχλήσεις μποροῦν νὰ μειωθοῦν στὸ ἐλάχιστο μὲ τὴν μέθοδο τῆς ἐνσωμάτωσῃς τῶν περιβαλλόντων τὸ καρρὲ στοιχείων ποὺ θὰ συγχωνεύονται στὸ κοινὸ τοῦ ὄριο ἢ σύνορο. Ἄλλοτε πάλι ἀνομοιογένειες ἢ μιὰ κλιμάκωση τῶν ἀντιθέσεων, μιὰ μετάθεσις τοῦ ἀντικειμένου ἢ μιὰ ποικιλία κίνησης ἐν δὺο συναφῆ πλάνα, θὰ βοηθήσουν τὸν θεατῆ νὰ δεχθεῖ τὶς ἀπότομες μεταβάσεις πρὸ ἄνετα.

Ἀναρίθμητες ἀλλαγὲς στὸ ρυθμὸ ἢ ξαφνικὴ παρεμβολὴ παρηχήσεων, παρομοιώσεων, ἢ ἡ ὁποιαδήποτε ἀσυνέχεια ποὺ θὰ εἰσδύσει στὴν δομὴ τοῦ κινηματογραφικοῦ ἔργου αἰχμαλωτίζει τὴν προσοχὴ τοῦ θεατῆ καὶ ὁ δημιουργὸς σιγὰ - σιγὰ πείθει τὸν θεατῆ ὄχι μόνον νὰ δεῖ καὶ νὰ ἀκούσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ συμμετέχει σ' αὐτὸ ποὺ δημιουργεῖται πάνω στὴν ὀθόνη τόσο στὸ ἀφηγηματικὸ ὄσο καὶ στὸ ἐνδοσκοπικὸ ἐπίπεδο.

Θεωπέσια τοπία τῆς συγκίνησης μὲ χρώματα λαμπρότερα ἀπ' ὅσο εἶχε δεῖ ποτέ του ὁ θεατῆς, ἀρχίζουν νὰ ὑπάρχουν. Ἡ πρόσκαιρη βαρύτητα τῶν συναντήσεων, τῆς χειραψίας, τοῦ φιλιοῦ καὶ οἱ ὥρες ποὺ ζοῦμε μακριὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς ἐπαφὲς ἀποκαλύπτεται σ' ὅλη τὴν ἐκπληκτικὴ τῆς ἀπλότητα. Μιὰ ὁλόκληρη νέα κλίμακα ἀξιῶν ἐκτίθεται δημιουργώντας ἕνα πλούσιο δυναμικὸ στὴν ἀφηγηματικὴ φόρμα τοῦ κινηματογράφου.